

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 43Cob/152/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6914204900
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Drahomíra Dibdiaková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6914204900.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Drahomíry Dibdiakovej a členiek senátu JUDr. Evy Kmeťovej a JUDr. Márie Jamriškovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa CD Consulting s.r.o. so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, ČR, IČO: 264 29 705 v konaní právne zast. Fridrich Paľko, s.r.o. so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421 proti odporcovi O. H., r.č. XXXXXX/XXXX, bytom V. XXX/XX, V. G., zast. JUDr. Danušou Repčokovou, vedúcou kancelárie Centra právnej pomoci, so sídlom kancelárie, Čerenčianska 20, 979 01 Rimavská Sobota, ktorá koná v mene Centra právnej pomoci, so sídlom Námestie slobody 12, P.O. Box 125, 810 00 Bratislava, IČO: 30 798 841 o zaplatenie zmenkovej sumy 925,87 Eur s príslušenstvom, o odvolaní odporcu proti rozhodnutiu Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 14C/106/2014-27 zo dňa 16. októbra 2014 v znení opravného uznesenia č. k. 14C/106/2014-62 zo dňa 30. marca 2015 jednohlasne takto

r o z h o d o l :

Rozhodnutie Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 14C/106/2014-27 zo dňa 16. októbra 2014 v znení opravného uznesenia č. k. 14C/106/2014-62 zo dňa 30. marca 2015 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozhodnutím zaviazal okresný súd odporcu, aby navrhovateľovi zaplatil zmenkovú sumu vo výške 925,87 Eur spolu so zmenkovým úrokom vo výške 0,25% denne zo sumy 1.095,87 Eur od 20.10.2010 až do zaplatenia, pričom súd výšku zmenkového úroku za každý mesiac vyčíslil pevnou sumou, 6% ročný úrok zo zmenkovej sumy 1.095,87 Eur od 22.03.2011 do zaplatenia, ktorý okresný súd rovnako vyčíslil pevnou sumou za každý mesiac tak, ako si navrhovateľ uplatnil a zmenkovú odmenu vo výške 3,65 Eur. Odporcu zaviazal k povinnosti zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania za trovy právneho zastúpenia vo výške 142,78 Eur na účet právneho zástupcu navrhovateľa a 55,50 Eur súdny poplatok.

Prvostupňový súd tak v plnom rozsahu vyhovel navrhovateľovi, ktorý sa v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady ES č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie“) domáhal, aby súd zaviazal odporcu k zaplateniu zmenkovej sumy vo výške 1.095,87 Eur s príslušenstvom. Svoj návrh odôvodnil tým, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil odporca dňa 02.06.2009 na zmenkovú sumu 1.095,87 Eur, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25% denne od 20.10.2010. Okresný súd uviedol, že pôvodný majiteľ predložil zmenku odporcovi k zaplateniu, pričom vystaviteľ zaplatil na zmenkovú sumu len 170,- Eur, avšak na zmenkové úroky nezaplatil žiadnu čiastku. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Navrhovateľ

disponuje len originálom zmenky a nemá informácie o akýchkoľvek iných potenciálne existujúcich vzťahoch odporcu a predchádzajúceho majiteľa zmenky, ktorej zaplatenie je v tomto konaní uplatnené. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom vystaviteľ doposiaľ zaplatil 0,- Eur. Keďže zmenková listina je opatrená doložkou "bez protestu", indosant nenechal uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou.

Okresný súd v zmysle čl. 5 ods. 2 Nariadenia doručoval odporcovi kópiu tlačiva (návrhu) na uplatnenie pohľadávky spolu s vyplneným Tlačivom „C“ na odpoveď. Odporca zásielku prevzal dňa 29.09.2014, v ktorom pohľadávku navrhovateľa akceptoval, o nariadenie ústneho pojednávania nežiadal a nemienil si uplatniť žiadnu protipohľadávku. Iné vyjadrenie k návrhu navrhovateľa nepodal, preto okresný súd rozhodol o návrhu navrhovateľa bez pojednávania, čo bolo oznámené na úradnej tabuli súdu dňa 06.10.2014 v zmysle § 156 ods.3 O.s.p. Zmenka bola odporcom vystavená ako vistazmenka s dĺžkou na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia a súčasne s doložkou bez protestu, pričom z rubovej strany zmenky vyplýva, že prvý zmenkový veriteľ indosoval zmenku na rad navrhovateľa. Keďže odporca zaplatil na svoj pôvodný záväzok vo vzťahu k spoločnosti Pohotovosť s.r.o. len sumu 170,-Eur, uplatnil si navrhovateľ voči nemu nárok nielen na zaplatenie zostatku zmenkovej sumy a celého zmenkového úroku, ale aj nárok na zákonný úrok vo výške 6% ročne a zmenkovú odmenu.

Okresný súd odôvodnil rozhodnutie, ktorým návrhu vyhovel tým, že odporca namietal len okolnosti týkajúce sa záväzkového vzťahu založeného zmluvou o úvere, čo však nebolo predmetom tohto konania. Predmetom tohto konania bol nárok uplatnený zo zmenky, ktorú navrhovateľ nadobudol indosamentom, a nie právne posúdenie spotrebiteľského vzťahu. Odporca voči forme a obsahu zmenky nevzniesol žiadne relevantné námietky podľa ustanovení Zákona č. 191/1950 Zb. Po preskúmaní zmenky dospel okresný súd k záveru, že túto podpísal odporca, pričom zmenka obsahuje všetky náležitosti, a to peňažnú sumu, ktorá je určitá, údaj o mene a zročnosti zmenky vyjadrený záväzkom odporcu ako vystaviteľa zmenky zaplatiť za túto zmenku pri predložení, pričom jeho záväzok nie je viazaný na žiadnu podmienku. Je na nej uvedený dátum a miesto jej vystavenia, ktoré existujú a aj dátum, od ktorého sa počíta úrok. Bol preto toho názoru, že odporca sa stal ako vystaviteľ vlastnej zmenky jeho podpisom priamym dlžníkom zo zmenky a z dôvodu, že žiadne nedostatky podľa zákona na zmenke nezistil a voči zmenke odporca nevzniesol ani žiadne námietky, návrhu navrhovateľa v celom rozsahu vyhovel.

O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že navrhovateľovi, ktorý mal vo veci plný úspech, priznal právo na náhradu trov konania proti odporcovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Na návrh navrhovateľa vydal okresný súd opravné uznesenie zo dňa 30.03.2015, ktorým opravil prvý výrokový vetu rozsudku okresného súdu napadnutého odvolaním.

S rozhodnutím okresného súdu sa neuspokojil odporca a podal proti nemu v zastúpení Centrom právnej pomoci, odvolanie. V odvolaní namietal, že rozhodnutie prvostupňového súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a okresný súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Žilina sp.zn. 10CbZm/3/2012 zo dňa 16.08.2013, ako aj na tú skutočnosť, že záväzok odporcu zo zmenky vznikol v súvislosti so zmluvou o úvere podpísanou dňa 02.06.2009, na základe ktorej bol odporcovi ako fyzickej osobe spotrebiteľovi spoločnosťou Pohotovosť s.r.o. poskytnutý úver. Úverová zmluva nespĺňa základné kritériá požadované zák.č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, a to najmä tie, ktoré sú uvedené v § 4 ods.2, 3, 4 a 6 cit. zák. V spojitosti so znením Všeobecných obchodných podmienok úveru, bod 17, ktorý obsahuje dohodu o vyplnení zmenky je zrejmé, že takéto dojednanie má charakter nekalej zmluvnej podmienky, je nevyvážené v neprospech spotrebiteľa, odporuje dobrým mravom a zákonnej úprave § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Poukázal aj na rozhodnutie Okresného súdu Považská Bystrica sp.zn. 4C/150/2013 v odôvodnení ktorého sa uvádza, že konanie, keď pôvodný majiteľ zmenky vyplnil túto v rozpore s dohodou o vyplňovacom práve a následne ju indosoval, čím znemožnil odporcovi účinnú obranu ako spotrebiteľa voči zmenkovej sumy a zmenke ako takej je konaním, ktoré napĺňa znaky nekalého konania a nepriameho obchádzania zákona, keď oba subjekty, a teda spoločnosť Pohotovosť s.r.o., ako aj navrhovateľ sú podnikateľskými subjektmi a sú povinní konať s odbornou starostlivosťou. Navrhol preto predložiť Európskemu súdu prejudiciálnu otázku v znení, či sa má čl. 6 ods.1 Smernice Rady 93/13/EHS z 15.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a čl. 4 Smernice Rady 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru vykladať v tom zmysle, že jej odporuje právna úprava členského

štátu, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá vnútroštátnemu súdu rozhodujúcemu o právach z indosovanej zmenky neumožňuje v zásade v žiadnej fáze konania ex offio preskúmať zmluvu a kauzu právneho vzťahu a prípadnú nekalú povahu zmluvnej podmienky a tiež prípadné porušenie zákona upravujúceho dôsledky neuvedenia RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere, z ktorej zmenka vznikla. Navrhol, aby odvolací súd návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol z dôvodu vystavenia zmenky v rozpore s dobrými mravmi na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky a vyhlásil zmenku za neplatnú a nevykonateľnú alebo rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

K odvolaniu odporcu sa vyjadril navrhovateľ, ktorý navrhol rozhodnutie okresného súdu ako správne potvrdiť. Vo vyjadrení uviedol, že predmetom konania je výlučne zmenka, a nie iný záväzkovo-právny vzťah. Navrhovateľ predložil prvostupňovému súdu originál zmenky. Zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine ako takej samo právo navrhovateľa. Vo vzťahu k navrhovateľovi ako indosatárovi je preto jediným legitimitizačným prostriedkom, ktorý nie je možné ničím iným nahradiť. Navrhovateľ predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorou dokázal jasne, úplne a zrozumiteľne svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva voči forme a obsahu zmenky zo strany odporcu neboli vznesené žiadne námietky. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy a nie je možné ju spájať či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Pokiaľ právny zástupca odporcu uviedol svoj názor, že dohoda o vyplňovacom práve blankozmenky by mala predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku pri poskytovaní spotrebných úverov, zdôraznil, že samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. pripúšťal, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Zmenka preto mohla byť aj v prostredí spotrebiteľských úverov používaná. Zákon súčasne nelimituje použitie len istého druhu zmienek, ani nevylučuje použitie určitých doložiek a podobne. Z uvedeného vyplýva, že prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blankozmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Z uvedeného vyplýva, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťala používanie blankozmienek. Navrhovateľ v ďalšom odkázal na právnu argumentáciu uvedenú v uznesení Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21. 11. 2013, ktoré bolo vydané v skutkovo a právne zhodnej veci navrhovateľa. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov konania za vyjadrenie k odvolaniu vo výške 61,41Eur a 8,04 Eur režijný paušál bez DPH.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací prejednal vec v rozsahu podľa § 212 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len OSP), postupom podľa § 214 ods. 2 O.s.p.. Rozsudok bol odvolacím súdom verejne vyhlásený v zmysle § 211 ods. 2 a § 156 ods. 1 O.s.p.. V zmysle § 156 ods. 3 O.s.p. bolo verejné vyhlásenie rozsudku oznámené na úradnej tabuli Krajského súdu v Banskej Bystrici.

Zo spisového materiálu odvolací súd zistil, že odporca vystavil dňa 2. júna 2009 blankozmenku, ktorú ako vystaviteľ riadne podpísal. Identifikoval sa pritom ako fyzická osoba, nie ako podnikateľ. Na zmenke je uvedené číslo zmluvy a záväzok odporcu zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. zmenkovú sumu. Zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkového úroku pri vystavení zmenky vyplnené neboli. Doplnil ich pôvodný majiteľ zmenky. Zmenka bola vystavená ako zmenka na videnie (pri predložení) splatná v sídle pôvodného majiteľa zmenky s tým, že na zmenke bolo určené „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Zmenka bola vystavená „bez protestu“. Na rubovej strane zmenky bol uvedený indosament, ktorým bola zmenka prevedená z pôvodného vlastníka zmenky na navrhovateľa v konaní.

Prvostupňový súd zaslal v zmysle nariadenia odporcovi tlačivo „C“ - na odpoveď, ktoré odporca vyplnil, pričom navrhovateľom uplatnenú pohľadávku bez výhrad akceptoval.

Až v odvolaní začal odporca namietat, že vzťah založený medzi ním a spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Zmluvou o úvere dňa 02.06.2009 je vzťahom spotrebiteľským, keď okrem spotrebiteľského charakteru predmetnej zmluvy danej § 52 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka je tento daný aj na základe § 2a zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch platného v čase uzavretia zmluvy. Úverová zmluva nespĺňa základné kritériá požadované zák.č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, a to najmä tie, ktoré sú uvedené v § 4 ods.2, 3, 4 a 6 cit. zák. V spojitosti so znením Všeobecných obchodných podmienok úveru, bod 17, ktorý obsahuje dohodu o vyplnení zmenky je zrejme, že takéto dojednanie

má charakter nekalej zmluvnej podmienky, je nevyvážené v neprospech spotrebiteľa, odporuje dobrým mravom a zákonnej úprave § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Konanie, keď pôvodný majiteľ zmenky vyplnil túto v rozpore s dohodou o vyplňovacom práve a následne ju indosoval, čím znemožnil odporcovi účinnú obranu ako spotrebiteľa voči zmenkovej sumy a zmenke ako takej je konaním, ktoré naplňuje znaky nekalého konania a nepriameho obchádzania zákona, keď oba subjekty, a teda spoločnosť Pohotovosť s.r.o., ako aj navrhovateľ sú podnikateľskými subjektmi a sú povinní konať s odbornou starostlivosťou. Navrhol preto predložiť Európskemu súdu prejudiciálnu otázku v znení, či sa má čl. 6 ods.1 Smernice Rady 93/13/EHS z 15.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a čl. 4 Smernice Rady 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru vykladať v tom zmysle, že jej odporuje právna úprava členského štátu, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá vnútroštátnemu súdu rozhodujúcemu o právach z indosovanej zmenky neumožňuje v zásade v žiadnej fáze konania ex offio preskúmať zmluvu a kauzu právneho vzťahu a prípadnú nekalú povahu zmluvnej podmienky a tiež prípadné porušenie zákona upravujúceho dôsledky neuvedenia RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere, z ktorej zmenka vznikla.

Podľa čl. 7. bod 1. „Nariadenia“, do 30 dní od doručenia odpovede odporcu alebo navrhovateľa v lehotách, ust. v čl. 5 ods. 3, alebo 6 súd alebo tribunál vydá rozsudok, alebo:

- a) v rámci stanovenej lehoty, ktorá nesmie presiahnuť 30 dní si vyžiada od strán ďalšie podrobnosti, týkajúce sa pohľadávky;
- b) vykoná dôkazy v súlade s čl. 9, alebo
- c) predvolá strany na pojednávanie, ktoré sa uskutoční do 30 dní od predvolania

Podľa čl. 7. bod 3. „Nariadenia“, ak sa súdu alebo tribunálu nedoručí odpoveď dotknutej strany v lehote ust. v čl. 5 ods. 3, alebo 6, súd alebo tribunál vydá rozsudok o pohľadávke alebo proti pohľadávke.

Podľa čl. 5. bod 1. „Nariadenia“, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné. Súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie ak to považuje za potrebné, alebo ak o to požiadajú niektorá zo strán. Súd alebo tribunál môže takúto žiadosť odmietnuť ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie zjavne nie je potrebné pre spravodlivé vedenie konania. Dôvody odmietnutia sa uvedú písomne. Iba proti rozhodnutiu súdu alebo tribunálu odmietnutiu takejto žiadosti nemožno samostatne podať opravný prostriedok.

Podľa čl. 19. „Nariadenia“, pokiaľ toto nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu v ktorom sa konanie vedie.

Podľa čl. I § 75 zák. č. 190/1950 Sb. zákona zmenkového a šekového (ďalej len ZZŠ) vlastná zmenka obsahuje:

- 1.) označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina písaná;
- 2.) bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu;
- 3.) údaj zročnosti;
- 4.) údaj miesta kde sa má platiť;
- 5.) meno toho, komu, alebo na rad koho sa má platiť;
- 6.) dátum a miesto vystavenia zmenky;
- 7.) podpis vystaviteľa

Podľa čl. I § 5 ods. 1 ZZŠ v zmenke zročnej na videnie, alebo na určitý čas po videní môže vystaviteľ ustanoviť zúrokovanie zmenkovej sumy. V inej zmenke platí táto doložka za nenapísanú.

Podľa čl. I § 5 ods. 2 ZZŠ úrokovú mieru treba udať v zmenke; ak chýba tento údaj, platí úroková doložka za nenapísanú.

Podľa čl. I § 5 ods. 3 ZZŠ úrok sa počíta od dáta vystavenia zmenky, pokiaľ nie je určený iný deň.

Podľa čl. I § 10 ZZŠ ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat' majiteľovi zmenky že tieto dojednania neboli dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne, alebo sa pri nadobúdaní zmenky prevínil hrubou nebanlivosťou.

Podľa čl. I § 17 ZZŠ, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi, alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Podľa čl. I § 34 ods. 1 ZZŠ zmenka na videnie je zročná pri predložení. Musí byť predložená na platenie do 1 roku od dáta vystavenia. Vystaviteľ môže túto lehotu skrátiť, alebo určiť lehotu dlhšiu. Indosanti môžu tieto lehoty skrátiť.

Podľa § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 o spotrebiteľských úveroch a o zmene zákona o obchodnej inšpekcii, v znení účinnom ku dňu vystavenia zmenky (ďalej len Zákon o spotrebiteľských úveroch), v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Podľa § 4 ods. 7 Zákona o spotrebiteľských úveroch, veriteľ zodpovedá za škodu vzniknutú spotrebiteľovi porušením odseku 6 veriteľom.

V súvislosti s návrhom odporcu na predloženie vyššie uvedenej prejudiciálnej otázky Súdnu dvoru Európskej únie odvolací súd uvádza, že po preskúmaní jej obsahu dospel k záveru, že pre získanie odpovedí na ňu nie je potrebné podať výklad komunitárneho práva, pretože nie je pre riešenie v danej veci rozhodujúci. Zmyslom riešenia predbežnej otázky je zabezpečiť jednotný výklad komunitárneho práva, ak prichádza do úvahy jeho aplikácia v prejednávanej veci.

K otázke povinnosti vnútroštátneho súdneho orgánu predložiť predbežnú otázku Súdnu dvoru Európskej únie podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa na základe predbežnej otázky položenej Corte suprema Cassazione vyjadril Súdny dvor Európskej únie v rozsudku CILFIT, C - 283/81 publikovanom v Zbierke rozhodnutí Súdneho dvora EÚ (ECR), str. 3415. V tomto rozhodnutí uviedol, že „článok 177 tretí odsek Zmluvy EHS (teraz čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie) sa má vykladať v tom zmysle, že súd proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je povinný obrátiť sa na Súdny dvor, ak sa v spore pred týmto súdom položí otázka týkajúca sa práva Spoločenstva s výnimkou prípadov, keď skonštatuje, že položená otázka nie je relevantná alebo Súdny dvor už podal výklad sporného ustanovenia Spoločenstva alebo že správne uplatnenie práva Spoločenstva je také jednoznačné, že neexistujú o tom rozumné pochybnosti, pričom existenciu tejto možnosti treba posúdiť na základe charakteristík práva Spoločenstva, osobitných ťažkostí spojených s jeho výkladom a nebezpečenstva rozdielnej judikatúry v rámci Spoločenstva.

V preskúmvanej veci navrhol odporca predložiť Súdnu dvoru Európskej únie prejudiciálne otázky, z ktorých ani jedna nevyžaduje výklad Súdny dvorom Európskej únie. Navrhované otázky nie sú v predmetnej veci relevantné, pretože sa netýkajú výkladu práva Európskej únie, ale posúdenia možnosti súdu ex offio preskúmať pri nároku z indosovanej zmenky zmluvu a kauzu právneho vzťahu a prípadnú nekalú povahu zmluvnej podmienky a tiež prípadné porušenie zákona upravujúceho dôsledky neuvedenia RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere, z ktorej zmenka vznikla.

V tejto súvislosti treba uviesť, že konanie pred súdnym dvorom o predbežnej otázke má povahu osobitného nesporevého a medzitýmneho konania, v ktorom má súdny dvor právomoc vydať rozhodnutie o výklade zakladajúcich zmlúv Európskej únie, o platnosti a výklade aktov inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Európskej únie, výklade štatútov orgánov zriadených aktom Rady Európskeho spoločenstva. Toto konanie je inštitútom pôsobiacim v záujme integrácie a zachovania jednoty európskeho práva, pretože súdny dvor v ňom vydáva rozhodnutia o určitých čiastkových

otázkach výkladu a platnosti komunitárneho práva, ktoré je potrebné pre rozhodnutie vnútroštátneho súdu.

Vnútroštátny súd nie je povinný vyhovieť každému návrhu účastníka konania na postúpenie návrhu súdnemu dvoru na vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke. Túto povinnosť nemá ani vtedy, keď prípadne v určitej veci aplikuje ustanovenie zákona platného v Slovenskej republike, do ktorého bol prenesený obsah právnych noriem Európskej únie. Zmyslom riešenia predbežnej otázky je zabezpečiť jednotný výklad komunitárneho práva, teda nie rozhodnúť určitý spor, ktorý nemá žiadnu komunitárnu relevanciu a je vo výlučnej kompetencii súdu členskej krajiny. Ak súd pri priebežnom posudzovaní veci nedospeje k záveru o potrebe výkladu komunitárneho práva a návrhu účastníka na predloženie prejudiciálnych otázok nevyhovie, prejednanie a rozhodnutie veci sudcom vnútroštátneho súdu nezakladá procesné vady konania.

Vyriešenie právnych otázok nastolených odporcom v tomto konaní patrí do výlučnej právomoci vnútroštátneho súdu bez potreby prejudiciálneho rozhodnutia súdneho dvora. Zo spisu vyplýva, že okresný súd správne interpretoval právne normy, ktorých výkladu sa odporca domáha, preto odvolací súd nezistil žiaden dôvod na to, aby predložil na posúdenie súdnemu dvoru prejudiciálne otázky predložené odporcom.

Podľa názoru odvolacieho súdu nie je otázka výkladu komunitárneho práva pre riešenie daného prípadu rozhodujúca. Odvolací súd preto návrhu odporcu na predloženie prejudiciálnych otázok nevyhovel.

Po zhodnotení skutočností zistených z predloženého spisu odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav veci a na základe vykonaných dôkazov vec správne právne posúdil.

Prvostupňový súd v konaní správne postupoval v zmysle čl. 5 bod 1 a čl. 7 bod 1 Nariadenia, podľa ktorého európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné. Prvostupňový súd v napadnutom rozhodnutí písomne odôvodnil, že odporca voči terajšiemu majiteľovi zmenky neuplatnil v konaní námietky v zmysle zákona č. 191/1950 Sb., preto dospel k záveru, že vzhľadom na obranu odporcu týkajúcu sa len spotrebiteľského vzťahu, a nie nároku zo zmenky, ako aj na konštantnú rozhodovaciu činnosť Krajského súdu v Banskej Bystrici ako súdu odvolacieho v právne a skutkovo totožných veciach nebolo potrebné nariaďovať ústne pojednávanie vo veci.

V prejednávanom prípade navrhovateľ uplatňuje nárok zo zmenky, ktorá je skriptúrnym aktom, ktorý inkorporuje právo navrhovateľa samé o sebe. Zároveň v konaní na súde prvého stupňa odporca v písomnom vyjadrení uviedol námietky voči predloženej zmenke, ktoré sa týkali najmä záväzkového vzťahu založeného zmluvou o úvere, ktorý nebol predmetom tohto konania. Svoj podpis na zmenke nenamietal a námietka absolútnej neplatnosti zmenky z dôvodu jej vyplnenia inak, než v súlade s § 4 ods. 6 zák. o spotrebiteľských úveroch nie je dôvodná.

Odporca až v odvolaní vzniesol celý rad námietok týkajúcich sa navrhovateľom uplatneného práva, ku ktorým odvolací súd uvádza, že v zmysle ust. § 205a O.s.p. v odvolacom konaní odvolací súd prihliada ku skutočnostiam alebo dôkazom, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa iba za podmienok špecifikovaných v cit. ust. § 205a, pričom v prejednávanej veci podmienky tohto ustanovenia splnené nie sú, preto k námietkam vzneseným odporcom až v odvolacom konaní odvolací súd nemôže prihliadať.

Napriek tomu, nad rámec tejto skutočnosti odvolací súd uvádza, že námietka odporcu o tom, že predložená zmenka je v rozpore s ust. § 4 ods. 6 Zákona o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. a že neobsahuje údaj o výške RPMN nie je dôvodná. Pri posúdení vznesenej námietky odvolací súd vychádzal zo zákona o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z., ktorý v § 4 ods. 6 v znení účinnom v čase poskytovania spotrebiteľského úveru obsahoval ustanovenie, podľa ktorého veriteľ smel prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru len ak išlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Ustanovoval tiež, že zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platilo aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Zákon o spotrebiteľských úveroch tak určoval pravidlá pre vyplnenie tzv. zabezpečovacích zmeniek súvisiacich so spotrebiteľskými úvermi, ktoré podľa vtedy platnej legislatívy boli prípustné. Porušenie tohto postupu však nemalo podľa cit. zákona za následok sankciu neplatnosti zmenky, ktorá by bola vyplnená v rozpore s ust. § 4 ods. 6 cit. ustanovenia. Ako výslovne ustanovoval § 4 ods. 7 cit. zákona, veriteľ zodpovedá za škodu vzniknutú spotrebiteľovi porušením ods. 6. Pokiaľ teda pôvodný veriteľ tejto zmenky, na rad ktorého bola zmenka vystavená, porušil povinnosti určené zákonom o spotrebiteľských úveroch a následne zmenku postúpil indosamentom na ďalšieho nadobúdateľa, za škodu, ktorá by týmto spôsobom vznikla, zodpovedá pôvodný majiteľ spotrebiteľovi, ktorý má právo uplatniť si ju voči nemu. Vyplnenie zmenky v rozpore s § 4 ods. 6 cit. zákona však nespôsobovalo neplatnosť zmenky ako takej. Nie je preto možné vyvodiť, že porušením zákonom stanovených pravidiel vyplňovacieho práva je zmenka právnym úkonom absolútne neplatným pre rozpor so zákonom.

Odporca v odvolaní namietal, že zmluva o úvere, ktorú uzavrel odporca s prvým majiteľom zmenky je vzťahom spotrebiteľským a že dohoda o vyplnení zmenky uzavretá medzi odporcom a prvým majiteľom zmenky je absolútne neplatná a je potrebné považovať ju za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Námietky súvisiace so zmluvou o spotrebiteľskom úvere sú námietkami, ktoré sa zakladajú na vlastných vzťahoch dlžníka ako vystaviteľa k predošlému majiteľovi zmenky, ktorým bol veriteľ z poskytnutého spotrebiteľského úveru. Z toho dôvodu pôvodná úverová zmluva, na ktorú opakovane odkazuje odporca v odvolaní, nebola predmetom dokazovania v prvostupňovom konaní, preto ani účel, pre ktorý odporca uzatváral úverovú zmluvu s pôvodným majiteľom zmenky nebol predmetom dokazovania.

Pri zmenke ako abstraktnom cennom papieri vystaviteľ zmenky svojim podpisom na zmenke potvrdzuje skutočnosť, že voči osobe, na rad ktorej zmenku vystavil je dlžníkom bez ohľadu na dôvody, pre ktoré bola zmenka vystavená. Zároveň na seba berie riziko, že v prípade, ak pôvodný majiteľ zmenky túto postúpi ďalšiemu majiteľovi, prípadne nepretržitému radu ďalších majiteľov, dlžník zostáva zaviazaný svojim pôvodným dlžníckym záväzkom voči tej osobe, ktorá je posledným majiteľom zmenky. Kauzálne dôvody, pre ktoré bola zmenka vystavená, rovnako ako námietky, ktoré sa zakladajú na vzťahu vystaviteľa k prvému majiteľovi zmenky, resp. niektorého z predchádzajúcich majiteľov zmenky, strácajú pri indosamente svoju relevanciu. Len za predpokladu splnenia podmienok v čl. I § 17 Zákona zmenkového a šekového je možné účinne vzniesť voči poslednému majiteľovi zmenky niektorú z námietok, ktorú by mohol vystaviteľ uplatniť voči prvému majiteľovi zmenky. V zmysle čl. I § 17 Zákona zmenkového a šekového pritom nestačí, aby vystaviteľ vyjadril domnienku, že majiteľ zmenky pri jej nadobúdaní indosamentom konal vedome na škodu dlžníka, pokiaľ takéto tvrdenie ako zmenkový dlžník vierohodne nepreukáže.

Za predpokladu, že by pôvodný majiteľ zmenky prijal plnenie od vystaviteľa zmenky a následne zmenku indosoval, čím by vyvolal situáciu, na základe ktorej je vystaviteľ zmenky ako zmenkový dlžník povinný plniť opakovane, zodpovedal by prvý majiteľ zmenky za náhradu škody vystaviteľovi. Znamená to, že vystaviteľ zmenky ako dlžník je povinný zaplatiť zmenku poslednému majiteľovi zmenky pri jej predložení a následne si môže uplatniť náhradu škody voči prvému majiteľovi zmenky, ktorý túto zmenku uplatňuje v exekučnom konaní. Musel by však jednoznačne preukázať, koľko z dlžnej sumy poskytnutej mu na základe úveru od spoločnosti Pohotovosť s.r.o. už splatil. Exekučné konanie týkajúce sa vymoženia pohľadávky z navrhovateľovej zmenky od odporcu však nie je dôvodom na zastavenie konania o predloženej zmenke. Ak by vystaviteľ uhradil čo i len časť zmenkovej sumy, mohol by dôvodne vzniesť námietku zníženia uplatneného nároku zo zmenky. Ak by uhradil celú zmenkovú sumu, má právo trvať na tom, aby mu bola zmenka vydaná a túto by mal následne zničiť tak, aby nemohlo dôjsť k jej ďalšiemu postúpeniu. V opačnom prípade podstupuje riziko, že zmenka môže byť voči nemu uplatňovaná na základe ďalších indosamentov opakovane.

Odporca v odvolaní zotrval na stanovisku, že v predmetnej veci je prioritné hľadisko ochrany spotrebiteľa. Odvolací súd v tejto súvislosti opätovne poukazuje na charakter zmenkového záväzku, ktorý je prísne abstraktný. Skutočnosť, že v zmenkovom práve nie je možné vyhodnocovať zmenku v zmysle charakteru pôvodného kauzálneho vzťahu potvrdzuje aj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1ObdoV/31/2010 zo dňa 24. 05. 2012 dostupné na www.supcourt.gov.sk <<http://www.supcourt.gov.sk>>, v ktorom NS SR uviedol, že „zmenkový vzťah má osobitný charakter, ktorého právny základ spočíva v skriptúrnom akte - zmenke a nie v zmluve. Pravdou je, že aj do zmenkových vzťahov vstupujú podnikatelia, ako aj nepodnikatelia, avšak zo samotnej zmenky nie je možné určiť, aký charakter má právny vzťah pri vzniku záväzkového vzťahu“. V tomto zmysle je teda možné konštatovať, že zo samotnej zmenky rovnako

nie je možné určiť, či záväzkový vzťah, ktorý vznikol medzi subjektmi zmenky súvisí, resp. nesúvisí so spotrebiteľským vzťahom. Zo samotnej zmenky nie je možné určiť ani to, aký charakter, či spotrebiteľský, podnikateľský, občiansky a podobne má právny vzťah pri vzniku záväzkového vzťahu. Preto nie je možné stotožniť sa s tvrdením odporcu v odvolaní, že zákon o ochrane spotrebiteľa má postavenie lex specialis ku zákonu zmenkovému a šekovému, a preto sa majú ponechať neaplikované všetky ustanovenia zmenkového zákona, ktoré sú v rozpore so zákonom na ochranu spotrebiteľa, resp. že by zákon o ochrane spotrebiteľa mal mať v predmetnom prípade prednosť.

V zmenke predloženej navrhovateľom je stanovená úroková miera, ako aj obdobie úročenia. Dohodnutý úrok zo zmenkovej sumy nie je sankčným úrokom, ale má povahu odplaty za poskytnutie finančnej sumy odporcovi obdobne, ako je to pri dohadovaní úroku z úveru, ktorý poskytujú peňažné ústavy, ale aj nebankové spoločnosti. Obdobie úročenia je spravidla určené dňom vystavenia zmenky, pričom tento údaj zo zmenky priamo vyplýva, resp. na zmenke môže byť určený aj iný deň, ako začiatok úročenia zmenky, nie však skorší, než je dátum vystavenia zmenky. Námietka odporcu o výške úroku zo zmenky, ktorý si sám s pôvodným majiteľom dohodol a o nej od podpísania zmenky vedel, nie je dôvodná.

Vzhľadom na vyššie uvedené dospel odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa k záveru, že odporca vystavil zmenku, ktorá je platná a z ktorej mu vznikla povinnosť uhradiť majiteľovi zmenky ním požadovanú zmenkovú sumu, dohodnuté úroky zo zmenky ako aj zmenkovú odmenu a 6% zákonný úrok z omeškania. Navrhovateľ zmenku riadne predložil, avšak odporca nepreukázal, že by zmenkovú sumu navrhovateľovi v celom rozsahu zaplatil, preto je povinný navrhovateľovi zmenkovú sumu uhradiť aj s príslušenstvom tak, ako sa k tomu zaviazal pri vystavení zmenky. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa, ktorý je vo výroku vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa čl. 16 Nariadenia v nadväznosti na čl. 19 Nariadenia a ust. § 224 ods. 1 a § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Navrhovateľ bol v odvolacom konaní úspešný a vo vyjadrení k odvolaniu si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania. Pri vyhodnotení, či trovy právneho zastúpenia boli v odvolacom konaní navrhovateľom vynaložené účelne, vychádzal odvolací súd z aktuálnej judikatúry Najvyššieho súdu SR, ktorý v odôvodnení svojich rozhodnutí 6Mcd0/5/2013 zo dňa 19.03.2014 a 6Mcd0/9/2013 zo dňa 20.06.2014 uviedol, že trovy konania vzniknuté zastupovaním advokátom v tzv. hromadných veciach, kde sa obsah jednotlivých podaní mení len o aktualizáciu tej ktorej veci a jej individualizáciu na súdoch v SR, nemožno považovať za trovy nevyhnutne vynaložené na riadne bránenie práva na súde.

Ako odvolací súd zistil, podania navrhovateľa v prejednávanej veci majú charakter formulárových podaní, ktoré sa v jednotlivých konaniach vedených na súdoch v Slovenskej republike riešia individualizáciou odporcu a výšky uplatňovanej pohľadávky, avšak čo do obsahu vyjadrení ostávajú totožné. Úkony právneho zástupcu tak neobsahujú špecifický individuálny vklad poskytovateľa právnej služby a ostávajú vo forme čisto administratívnej záležitosti. Ako je uvedené aj v cit. rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR, v konaniach v ktorých účastník podáva všeobecne formulované (formulárové) vyjadrenia sú sudy povinné konštatovať neúčelnosť nákladov vynaložených na právne zastúpenie, a teda ich nepriznanie účastníkovi, ktorý by inak na ich náhradu mal právo, čím nie je účastníkovi odňatá možnosť zvoliť si v konaní právneho zástupcu. Rozhodnutie o neúčelnosti trov konania sa týka posúdenia skutočnosti, či účelom vykonaných úkonov právnej služby bolo nadobudnutie práva na zaplatenie právneho zastúpenia alebo účelom bolo primárne poskytnutie právnej služby zastúpenému účastníkovi, ktorý by bez využitia týchto služieb v konaní nebol úspešný. V prípade tzv. hromadných vecí (konaní v skutkovo a právne totožných právnych sporoch) sa účelným javí poskytnutie právnej služby v tých prípadoch, kedy je vyjadrenie vypracované právnym zástupcom účastníka individualizované, osobitne reaguje na špecifika prebiehajúceho konania a obsahuje nové skutočnosti, ktoré môžu mať vplyv na rozhodnutie vo veci samej. V prejednávanej veci malo podanie právneho zástupcu navrhovateľa v odvolacom konaní charakter všeobecných formulárových vyjadrení, preto ho nie je možné označiť za individualizované. Z týchto dôvodov odvolací súd navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.